

A „KELET” előfizetési díja:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva	
Egész évre	16 frt.
Félévre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy órá helyben	1 frt 50 kr.
Egyes szám ára	7 kr.

Megjelenik a „Kelet” minnennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállás:

8-4-ik szám, hová a lap szállási részét illető közlemények czimzendők

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Az ÉRTÉKESEB CÍKKEK DUAZTATNAK.
Kéziratok nem adának vissza.

Hirdetési díjak.

Hatszor használt gámond sor vagy annak tere 6 kr.
Bélyegj minden hírtét után 3 kr. Nagyobb és gyakrabbi hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Orpeli Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasensteint und Volger (Vallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapestben: Haasensteint und Vogler hirdetés köv. irodája. Goldberge A. V. hirdetések felvételi irod. Budapestben Szervitát 5. sz.

Nyitási cikkek

gámond sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadóhivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők

Kolozsvár, november 8.

(?) Európa mindegyre egy-egy újabb aggodalomra ébred s mintha már nem is tudna ellenni a meg-megújuló idegizgalmak nélkül. Mint a mákonyzó, csak mindig erősebb adagok használata által bírja magát izgatni: a diplomácia sem igen tudja, kivált így télviz idején, sokáig elszenvadni a csöndet s mindegyre keres magának valami dolgot.

Az angol külügyminiszter pár hét előtt tartott erős beszédének hatásából alig ocsudtunk föl, már ismét megszólalt a fenyegető ultimatum London felől, most már Konstantinápolyban. Az orosz érzelmű török miniszterium kinevezését nem sokáig nézte tétlenül a saint-jamesi kabinet, hanem sietett kijelentésével annak, hogy az annyiszor és annyiszor ígért kisázsiai reformok röktönös végrehajtását követeli, ellenkező esetben megszakítottak tekintni a két állam közti békés viszonyokat. A béke után savorgó közvélemény hatalmasan fölriadt, folytak a jegyzék-váltások, de a két-három felé is érdekelve levő Anglia nem riadt vissza egy újabb éles kérdés fölészirre vetésétől sem s már-már számíthatni kezdtek az esélyeket, melyek az angol hajóraj útrakeltének s talán még a konstantinápolyi angol nagykövet elutazásának is következménye lehetnek.

Am a fordulat gyorsabban bekövetkezett, mint várni lehet vala. A hajóraj még úton van, sőt egy kis vihar szét is szórta az egyes hajókat, s már egy kis haladékokat kért a török külügyről az angol nagykövettől, míg a londoni török követ Salisburyval értekezhetik s ime a mai táviratok már meg is hozták az értekezlet eredményét: az angol külügyről fontartja követelését s csak a legrovidebb haladékokat hajlandó a reformok keresztülvitelére megadni — s ezt is csak a rendkívüli viszonyokra való tekintettel.

Előre látható, tehát, hogy a diván kénytelen lesz az angol követelések előtt meghajolni, az igazságszolgáltatás reformját gyorsan keresztülvinni, az adórendszert új és igazságosabb alapokra fektetni s különösen a rendőrség új szervezetét valamely európai parancsnok főnöksége alá helyezni, kit Baker ezredes személyében már emlegetnek is — éppen nem tartozván a lehetetlenségek közé az sem, hogy az egész jelenlegi török miniszterium elbocsátatik s egy új, a Layard tetszése szerinti kormány nevezetetik ki. A szultán, ugyan, mint mondatik, még tartja magát s legalább látszatát igyekszik megvédeni az önállóságának s bár a névleges souverainitásnak — alig szenved, azonban, kétséget, hogy mindez csak látszat és névlegesség marad, a dolog érdemére nézve azonban az fog történni, a mit London akar — mint Salisbury lord magát kifejezi: másként az egész török birodalom darabokra fogván szétesni.

És, a mennyire a nyilvánosságra került jelekből következtetni lehet, mindez eredményt Anglia egymaga, a saját tekintélye által tudta s tudja kivívni — illetékes körökből eredő hírek, legalább, azt látszanak tanusítani, hogy a szorosabb viszony, mely Németország s monarchiánk között legközelebb létesült, nem ölelte föl, kitűzött céljai sorába egyszerűen az angol érdekeknek védelmét is — sőt, evel éppen ellentétben, már újabb német-orosz közeledésről is tud bizonyos körök sajtója hírt adni.

Mennyire megbízhatók ezek a tudósítások: mi nem tudhatjuk, de azt látjuk, a nyilván való tényekből, hogy Anglia egy cseppet sem engedti magát zavartatni s megcéltudatos önértékeléssel a maga útján, mely máshová nem vezethet, mint homlokegyenest szembe a muszka törekvéseknek.

Mily messzire s minő kitűzött célok elé vezet és terjed a Németország s monarchiánk között szorosabbra fűzött viszony — nem tudjuk, de az kitűnik a mai helyzetből, hogy hallgatóság legalább monarchiánk sem mehet másfelé, mint a hova Anglia tör s előbb-utóbb el kell következnie annak az időnek is, a mikor, bár nem írott szerződés, hanem az érdek-közösség következtében, Anglia is ugyanazon részen fog állni, a hol Németország s monarchiánk mondja ki a parancsot: eddig s ne tovább!

És ez, minden esetre, csak megnyugtató lehet!

A KOLOZSVÁRI IPARKAMARA jelentéséből.

(Folytatás.)

Erdészeti és fakereskedés.

Tutajszállítás a Körösön. Az ugynevezett kalotaszegi és vaskői havasokról az épületfa háromnegyedrészre a Körösön megye ki, a

És azután rögtön hozzátette:

— Kérje meg csak Horacat, mihelyt látja őt, hogy legközelebbi alkalomra hívja meg nagybátyját hozzánk reggelire.

Második rész.

IV.

Másnap délután Penneville gróf elment a Gibbon szállodába azon reményben, hogy ott fogja találni nagybátyját; de nem volt ott. Ott hagyta számára névjegyet, pár sor írással, melyben kifejezi, mennyire sajnálja, hogy hasztalan tette meg ez utat, s jelenti, hogy Vere asszony és lánya másnapra szívesen látják őt reggelire. A marquis még az nap este választ küldött neki; ebben panaszkodott, hogy kissé rosszul van, kérte unokaöcséjét, hogy mentse ki őt a hölgyek előtt, kiknek figyelme igen megráztotta szívét.

Horace nyugtalanodva nagybátyja egészségi állapotára miatt, másnap reggel egészen szokása ellenére oly órában, ismét elment hazulról, hogy tudjon valamit róla. A fészkek ezúttal is üres volt, s a gróf mindössze is annyit nyert utja által, hogy bosszankodott a miért hasztalan járt, s örült annak, hogy ebből következtetve, nagybátyja egészséges.

Horace, Corneuil asszony által sürgelve, irt neki párt sort, hogy újabb reggelire való meghívást adjon át neki.

A marquis azt izente vissza egy küldött által, hogy éppen most határozta el, azonnal való visszaindulását, s hogy nagyon sajnálja, hogy még annyi ideje sincs, hogy elbúcsúzzék tőle.

E régtőlzött elhatározás s váratlan elutazás nagy zavarba ejtette a Valland-bérház lakóit. Egész órahosszat nem beszéltek másról, s a következő napokon is, mindegyre visszatértek a tárgyira. Penneville gróf volt az első, ki magához tért megiepetéséből.

— Történjék bármi, szólott magában, én mint szikla, readuloten leszek. S csakhamar meg-

többit a b.-hunyadi és csucai állomásokról a vasút viszi. E kereskedés a havasi lakók kezében van, a kik maguk vágják, faragják, fűrészelteik és szállítják ki a különböző épületeket, a melyeket az ezdő birtokosoknak darab számba fizetnek meg. A fatermelés e neme az erdőpusztulással egyenlő. A vállalkozóknak nem áll érdekükben a fát kímélni; annyi szálát döntenek le, a mennyit letszik, s csak azt dolgozzák fel, a melyet arra alkalmasnak találják, a többi korhadni hagyják. E kereskedés főpiacza Nagy-Várads és környéke. Kedvező vízállás szerint hullámszik az évenként kiszállított mennyiség. 1875 és 1876-ban sokkal nagyobb forgalmat csináltak, mint a rá következők években.

Az utóbbi négy év alatt e két havasból kivitt épületfa értékéről a következő adataink vannak:

kalotaszegi havas	vaskői havas
1875-ben 112.000 frt	73.000 frt
1876-ban 135.000 „	70.000 „
1877-ben 90.000 „	75.000 „
1878-ban 62.000 „	86.000 „

A magyar kir. államerdők. Az állami erdők területe Erdélyben 417,413 holdat tesz. Ebből a kolozsvári kamara-kerületben 256,472 hold van, e szerint a kamara-kerületben levő erdőterületnek 16 $\frac{2}{3}$ -át teszi.

Az erdélyi összes államerdők a kolozsvári jószágigazgatóság alatt állnak; a kezeléssel hat erdőhivatal, u. m. kolozsvári, topánfalvi és görgényi, továbbá a vajda-hunyadi, szácssebesi és fogarasi van megbízva. Kerületünkbe csak a három első esik. Az erdőségek legnagyobb részében a belterjesgazdálkodás az 1874, 1875 és 1876 években előre megállapított üzentervek szerint vezetett, de az évenként előállított famennyiség a kereskedelem pangása miatt nem volt ugyanazon érvben eladható, s a három év alatt felhalmozódott fákészletnek legnagyobb részét csak is 1876-ban sikerült eladni egyszerre nagyobb vállalkozóknak. Ez évtől kezdve az üzemi kezelést oly módon rendezték be, hogy ezután az évi termelés csakis szigorúan az évenként biztosan értékesíthető mennyiségre terjedjen ki.

A kolozsvári erdő hivatalhoz tartozik a déli erdőgondnokság 1200 hold tölgyes erdővel, s a hidegszamos-feketetói pagony 41,000 hold fenyves erdővel, a melyhez jött újabban 26,435 hold, a melyet az állam a gróf Eszterházy-család, mint zálogtartó kezéről, visszaváltott.

A Maros-Torda megyéhez tartozó görgényi erdőkiatal kerületében van 4000 hold,

nyugodott, s egészen más dolgokra gondolt. Az anya és lánya kevesebb philosophiával vették a dolgot. Vere asszony kínos meglepetést, élnék bosszankodást érzett a fölött, hogy ennyire csalódott, mert azt tartotta magáról, hogy soha sem szokott csalódni. Corneuil asszony diadalmas hangon így szólott hozzá:

— Szerencsét kívánok anyám kiváló élelétéhez. Azt mondta volt, hogy Miraval ur egészen meg van nyerve részünkre. És most, ugy tűnik ki, hogy irántunk való jóindulata, még a legkezdetlegesebb udvariasságig sem terjed. A felvilágosító szerepében jelent itt meg, s most gyorsan visszatért, hogy hirt vigyen rólunk Penneville grófnak. Nem sokára fogjuk még hírt hallani, de az reánk nézve, tudom, nem lesz kelles. Fogadom, hogy nem tudta magát megtartoztatni irányában, kellemetlen, okatlan dolgokat mondott el rólam, melyek engem kétes színben tüntetnek föl.

— De hát szokásom-e ilyeket mondani, édesem? felelt Vere asszony. Megvallom, hogy magaviselete meglepett. Az emberi jogok fölött minden fogalommal ellenkezik az. Mielőtt megkezdéné a hadjáratot, a jó módoru ember, előbb nyilatkozik eziránt. A szörnyeteg jól el tudta rejteni kártyáit.

— Anyám mindig is oly vakon bizott mindenkiben.

— És pedig a gonosz nyelvek azt állítják, hogy nagyon ügyes anya vagyok. Ne búsíts szamerhánysággal, kicsikém. Az egészben az szomorít leginkább, hogy az ember kétszáz ezer livret nem minden borkorban talál.

— Anyámnak mind csak ez az örökség jár a fejében. Más valamiről van itt most szó! Állnok összeesküvéstől tarthatunk, melynek hatását nem sokára érezni fogjuk. E csunya vén ember, valami hozzá illő rossz tréfát készít elő számunkra.

— Csak várjunk még, várjunk, felelt Ve-

tölggerdő, 45,000 hold bükkerdő és 30,565 hold fenyő erdő.

Végül a Torda-Aranyosmegyéhez tartozó topánfalvi erdőhivatal kerületét teszi 3,249 hold tölgyerdő, 63,450 hold bükkerdő és 50,500 hold fenyőerdő.

A kezelés minőség és faválasztókok tekintetében az 1877. és 1878. évben csupán tűzifa előállításra szorított, míg a kemény és műszerfa törvén eladatván, magánosok által dolgoztatott fel.

Fenyő, épület- és műszerfa felhasználására 1877-ben kötött nagyobb üzemi szerződés Bayerdorff és Biach bécsi fakereskedő czéggel, melynek szellemében tartozik a cég 1877 évtől kezdve 1886 év végéig, tehát 6 év alatt évenként 40,000 minimális köbméternyi fát termelni, míg a maximalis összeget az előre készített üzenterv korlátozza és mintegy 80,000 köbméternek megfelel.

(Folyt. köv.)

KÜLFÖLD.

Oroszország magatartásáról a Morning Post megjegyzi, hogy Európa immár negyedik felvonását szemléli az érdekes politikai színűnek, melyben Bismarck hg bécsi látogatása oly érdekes epizódot képezett. „Először, ugy mond a nevezett lap, láttuk a pétervári és moszkvai sngalmazott sajtó fenyegetési háborúját Németország és Ausztria-Magyarország ellen és az orosz kormánynak csaknem hivatalos eljárását, hogy megnyerje Franciaország rokonszenvét és talán még „valamivel többet.” Következett a német birodalmi cancellár látogatása Bécsben és az ehhez fűződő tárgyalások. A karmadik felvonást főleg az orosz sajtó szenvedélyes kitörései töltik be ama hideg biztonság és gyorsaság ellen, melylyel Bismarck hg a német-osztrák-magyar védbástyát emelte a tulkapások ellen. Most a negyedik felvonás keretén állunk.

Oroszország belátta az egyesült ellenállás természetét a berlini szerződésnek Németország és Ausztria-Magyarország kárára való megsértése ellen és meggyőződve lévén a lehetetlenségről, hogy legyőzze e maga által előidézett koalíció erejét, arra készíti elő magát, hogy hangját jelentősen másréskelje, vagy inkább, hogy fenyegetéseinek más irányt adjon és régi szövetségesei: Németország és Ausztria-Magyarország iránti barátságának melegségét hangsúlyozza. A negyedik felvonás után jön majd az ötödik. És ez az ötö-

rez asszony. Az erősségek bevételéhez, jó kemény ágyuk szükségesek. Bármint beszélés is, nyugton alhatunk még dunánál alatt.

Három nappal a beszélgetés után Vere asszony, ki titokban, hogy lánya meg ne tudja, nagyon kora reggel kiment a piacra, hogy személyesen tegye meg bevásárlásait, halk léptekkel ment be a Penneville osztályába, félíg kinyitotta a dolgozó szoba ajtaját s kezelt a kilincsen tartva, beküldött hozzá:

— Mondjak egy hirt önnek, szép okos mádkám? Szépen reá szedték, gróf úr, s Miraval marquis nem távozott el Lausanne-ból. Épen most láttam őt. a mint áthaladt a Szt. Ferencz téren.

— Az lehetetlen! felelt Horace kiejtve a tollat kezéből.

— Lehet, hogy lehetetlen, de még igazabb mint a mennyire lehetlen, felelt a nő elmenekülve.

Horace azonnai elment a Gilbon szállodába s most sem volt szerencsésebb, mint az azelőtti alkalmakkor.

Este ismét visszatért oda, s kitaratása végre meg lett jutalmazva.

Meg volt az az öröme, hogy megpillanthassa nagybátyját, a mint szivarát szívá, ebédutáni pihenőjét tartotta a szálloda terrasse-án.

— Nős, kedves nagybátyám, szólította meg őt, hát elutazása? . . .

— Az ész gyorsan jár, de a test gyenge, kiáltott fel a marquis. Lausanne oly kedves város, hogy nem volt erőm tőle oly hamar megválni.

— Legalább lesz-e oly szíves megmondani nekem? . . .

— Menjünk fel szobámba, vágott szavába a marquis, ott kényelmesebben beszélgethetünk. A mint oda felértek, a marquis lankadtan dült le egy pamlagra fogai közt mormogva:

Oh! milyen fáradt vagyok!

dik felvonás ugy lesz berendezve, hogy nem fogja sérteni a német és a magyar-osztrák érdekeket és nem vélhető, hogy a Habsburg vagy Hohenzollern-házak az angol érdekeket felvették egyezményeikbe.

Az angol-török viszály még folytonosan foglalkoztatja a közvéleményt. Tegnapelőtt londoni keltezéssel egy érdekes távirat eresztetett világnak, melyben többféle közös európai actióról, sőt arról is volt szó, hogy Franciaország és Olaszország is küldenek hajóhadakat, ha monarchiánk hajókat küld Saloniciché. A távirat egy bécsi forrás nyomán lapunkban is közlötelt. Azonban ottan nem is almodnak sem Salonicihiről, sem közös actióról, habár Angolország követelése, hogy valaha a reformok keresztül vitessenek, a nyugat-európai államoknál csak élénk visszhangra talált. De a mi a kis-ázsiai reformokat illeti, a mennyiben ezek az angol-török specialis cypriusi szerződésben érintettek, csupán Ania van hivatta a aját rovására a portát ezen reformok keresztülvitelére szorítani.

A török kormány azonban, ugy látszik, eleét akarja venni az egész esethez, mert azt hirdeti, hogy az „Agence Havas” hire nem csak nem való, de a portának nem nyújtott át sem ultimatum, sem jegyzék az angol követ által; azonkívül az itteni török consul azt nyilatkoztatja ki, hogy a török kormány viszonya Angolországhoz éppen olyan barátságos, mint azelőtt volt. De arra nézve, hogy Layard nem tett volna erőlyes lépéseket a portánál a reformok sürgetésére nézve és hogy a viszony változatlanul áll fenn; a „Hon” biztos értesülése szerint ez a viszony soha sem lehetett valami igen barátságos, ha az utolsó napokban csakugyan olyan maradt, mint azelőtt volt.

Az „Agence Russe” communiquéja az osztrák-magyar-német egyetértésről, így hangzik: „Ama hangból, melyen jelenleg a látszólag leginkább hiteles külföldi lapok szólnak, gyantitani lehet, hogy az egész zaj, mely nemrég a bécsi találkozás s annak következményei körül támadt, távol volt attól, hogy az igazi tényállásnak megfelelően. Visszavezetve igazi arányaira, t. i. a békés terrénünkre, mely mindenki számára nyitva áll, a berlini szerződés loyális végrehajtásának céljára, az osztrák-magyar-német egyetértés többé egy hatalomra nézve se tartalmazna nyugtalanítót, mely a békét ösztönén öajítja. E javulás a helyzet külső tünetmáiban másrészt meg van erősítve az ugyanazon lapok által hozott hírek által, a vezérkabinetek által elért egyetértésről a különböző, e pillanatban vizsgálatuk alá erő kór-

Azután egy közmozdulattal ülésel kínálta meg unokaöcséjét, ki így szólott hozzá:

— Egyszer mindenkora legynék tisztában egymással. Jó barát, vagy ellenség?

— Illő megkülönböztetéssel felelek: Barátja e kedves fiunk, ki itt előttem áll, s ellensége, halálra ellensége nőstényi tervének.

— E szerint Corneuil asszony nem volt oly szerencsés, hogy megnyerje nagybátyám tetszését, viszonzá Horace keserű guny hangján.

— Épen ellenkezőleg, szólott a márquis egyszerre felhevülve. Nem mondál elég jót és szépet nekem e nőről. Csak egyetlen szót lehet ennek kifejezésére használni: imádásra méltó.

— Nős! Édes bácsi, ha ez így van. . .

— Mondom, hogy imádásra méltó nő; de nem neked valz. És aztán, te azt hiszed, hogy szereted őt, és pedig nem szereted.

— Lenne őn oly szíves, hogy bizonyítékokkal támogassa állítását?

— Nem, te nem szereted őt. Te csak közösti emlékeitek gyönyörű varázs-szemüvegén át nézed őt, melyet a felett éreztl, hogy megmagyarázhatod neki a Ti siriratt; te csak Egyiptom, a Phuraók képén át látod őt.

A négy százados magas pyramisok tekintetek le eljegyzéstökre és csak ezért kedves előtet szerelmed.

Tökéletes délibáb képlet ez a te szerelmed Töröld ki belőle Egyiptomot, töröld ki Ti emléket, fujj reá arra, mi ezeken kívül megmarad, s meglásd elszáll, mint a pehely.

— Ha ez egyedüli ellenvetése . . .

— Van még egy más is. Időkorotok sem egymáshoz illő.

(Foly. köv.)

A „KELET” TÁRCZÁJA.

APEPI KIRÁLY.

REGÉNY.

IRTÁI:

Chebuliez Viktor.

Első rész.

III.

(Folytatás.)

A mint Horace távozott, utána szóltott:

— Mikor ismét találkozik Miraval urral, ne bízzék benne teljesen, hanem legyen ügyes.

— Ó, és ügyes! kiáltott föl Vere asszony, midőn egyedül maradt leányával.

Kivánd inkább tőle, hogy usza át a nagy tavat.

— Talán ismét guny ez? szólott Corneuil asszony roskedvűen.

— Mikor már mondtam, hogy imádom őt ugy, a mint van, felelt anyja, lehet-e ennél többet kívánni tőlem? A mi pedig Miraval urat illeti, nincs okod nyugtalanodni miatt. Azt hiszem, teljesen meg van nyerve részünkre.

— En pedig nem hiszem, felelt a fiatalabb nő.

— Mindenesetre, nagyon kíméletesen kell vele bánni, mert biztos forrásból tudom . . .

— Azt akarja tudomra adni, vágott anyja szavába megvető hangon Corneuil asszony, hogy két százéves livre évi jövedelme van, s Horace lesz örököse. Az ily nyomorult hitványságok anyámra nézve állam-ügyek fontosságával bírnak.

dések körül, a többi közt az Arabtábia kérdés körül. Mi részünkről örömet hinnénk a javulásban és óhajtunk, hogy az tartassék fenn.

ADATOK Petőfi halálához.*)

Lőrincz József volt honvéd őrnagy levele.

S.-Magyaros (Erdély), dec. 31. 1860.
Mintán a Petőfi halálára vonatkozó két (IV. és X. számú) levélben nevem fölemleltetett, helyén találok én is nyilatkozni.

A segesvári és Fehéregyház melletti ütközet kezdetén Petőfit szuronyos fegyverrel láttam gyalog a gyalogsorok között — beosztás nélkül — működni. Hogy mivel foglalkozott az ütközet torábbi hosszú folyama alatt, mint esett el, nem tudom. Bem körül ekkor nem tartózkodott, legalább délután 1—2 óráig nem, meddig t. én lóvon ott lehettem. Az este felé, tán nem egészen a vezéri parancs vétele vagy megtartása szerint, a jobb szárny gyalogság és az erősen szorongatott közepén álló huszárság által megkezdett, s hirtelen általánossá és rendtelenné vált retráde alatt — ha Lengyel ur levele szerint, Petőfi Fehéregyház tanorkapú lábánál, tehát a közlekedő uton állt — ezen falunál hátrább a rohamo özőn orosz lovasság miatt gyalog nem menekülhetett. Pap Lajos alezredes állítja, hogy Bem másnap különösen sajnálta Petőfi és Kurz elvesztését. Lehetetlen is, hogy Petőfi, a nagy hazafi, ha életben marad, a három hét múlva bekövetkezett fegyverletételi félrevonulaton vőljön, s fel ne keresse a még sokszor csatázó s vörös tábornok, s bajtársait s kivált Bemet, kivel egymást ölelésig, csókolásig szefekték.

Hogy netán Egressy Gábor urnak (X. számú) közzétett levele folytán valaki azt vélje, mint ha a Petőfinek készített katonaruhát én vettem volna, a fentirt ütközet után M.-Vásárhelyen át, s szőlőmögé is lehetne róla: megjegyeztem, hogy az ütközetből, a Bem kocsijáráról, a lovas ellentét közlő, Héjasfalván, isteni oltalom mellett, szabadultam meg, s az éj beálltával szállingózó bajtársak segítettek tovább. Mig Parajdon betegen feküdtem, addig M.-Vásárhelyről a magyar had el-s a táborhoz bevonult. Én csak 10 napra érhettem a táborhoz Szászsebesre.

A tisztiruha átvenője tehát másnap volt, nem én. Vissa fog talán Egressy ur emlékezni, ha meg-
*), hogy a Segevár melletti ütközet után Szászsebesen találkoztam velem újra, a mikor a Kolozsvárról Bemnek küldött kocsijában elfoglaltam a fogságba esett intendansunknak lovait adtam át.

Lőrincz József.

Kuthy Emil levele.

(Halál a segesvári tőren.)

Nagy-Kanizsa, dec. 14. 1860.

1849-dik évi augusztus havában a deési capitulatio után én is — tisztelettel legyen mondván — fogságra Nagy-Szebenbe vittem, néhány hét múlva egy reggelen fegyverzörej vert

*) A „Vasárnapi Újság” 1860-ik évi számából volt szives egy névtelen hozzájárulni ezeket beküldeni.
Szerk.

Lord Beaconsfield és kora.

— CuCheval Clarigny után. —

(Folytatás.)

Két vagy három év folyt le így, és egy a consinensen tett kirándulása után haza utazva, Disraeli Benjamin nem találta többé családját Londonban. Atyja egy jószágot vásárolt, Bradenham-Houset, Buckingham grófságban, és 1825. év végével ide hozatta könyvtárát és itt megtelepült. Itt töltötte életének hátralévő 20 évét. — Benjamin így maga maradt Londonban; és itt már az írók és napi criticusok nagyobb részével viszonyban volt. Rogersnek barátsága megnyitotta előtte sokolyalonokat a táj, hol ifjúsága, jó arca és szelleme a legjobb fogadásra találta. Ez időben keletkezett egy új politikai újság „A képviselő”, mely nagy kiadással és nagy zajjal levén megteremtve, néhány hónap után megbukott, mintán a Murray háznak nagy költségébe került. Egy igen hírt érdemlőnek jelzett hagyomány után Disraeli volt az, ki fiatal kora dacára a fő szerepet játszást egy ezen lap alapításánál, mint rövid életű szerkesztésénél is, melynek ma már neve is elfeledett volna emez állítólag közremunkálás nélkül. Disraeli pedig teljesen idegen volt eme vállalatban, s csak a sikertelenség szűfőnyét akarnék ez ügyben rá mázolni. — Az ő első irodalmi működése szerényebb volt, mert annak színterét egy kis irodalmi lap „A csillag terem” (theater Chamber) szolgált, mely rövid időn át állott fenn, s melyben ő néhány ítései cikket közölt s egy verses satyrát „A nap hőse” (la Dunciade du jour) a jelenkori költők ellen. Disraeli semmit sem kímélt, csakhogy tollának ezen első kísérleteit minden nyom nélkül eltüntesse, de egy kérelmetlen gyűjtő megmentette az enyészettől eme kis szemle néhány számát, s ezek ma is élnek bűn bakul.

Disraelinek igazi kísérlete egy névtelen regény volt „Vivian Grey”, mely 1826. végén jelent meg, mielőtt a szerző huszonkétéves volt.

fel méla eszméletéből, tehát az emeletből lementem az udvarra, s ott látok több sebesült, de már akkor a kórházakban felgyűgult honvédek, kik a segesvári csatában küzdöttek s este fogságba, tehát ekkor kísértettek ide.

Lehetett közöttük borzasztó sebhelyű arezokkal találkozni, különösen láttam egyet, kinek a szája négy vagy öt darabban volt összeragasztva, de volt ezeken kívül még több sebe is.

Itt többektől, de különösen ez utolsótól, Petőfi után tudakozódám: „Hah! vége van annak!” lón a válasza minden ajakról.

Ezután a sebekben dus vitéz bajtárs így kezdé el beszédét:

„Meghalt az, láttam két szememmel; — hosszabb küzdéseink után azt veszem észre, hogy az oroszok által bekerítve vagyunk (hiszen ha lovas vagyok, el nem fognak), itt tehát én, és többen foglyokká lettünk, mert lehetlen volt, a tuljóm orosz hadnak ellenszergülni.

„Mig az ellenség egy része hátrálónk után iramlott, más része pedig az erdő felé felmenekültünk után nyomult, addig mi örök által őriztünk. Itt láttam Petőfit, de többeket is, tölem nem messze az erdő felé menekülni, mi lehetlen volt, mert a vérszomjas kozák sereg iszonyu szurásai terítették le őt s számtalanokat.

„De láttam őt halva is akkor, a midőn fölebb alább bennünket, kőszálva hurczoltak, kire alig lehetett ismerni, mert leszuratása után arcába még a kardvagdalások borzasztó helyei látszottak. De, én mégis megismertem őt — az isten nyugosztalja meg!”

Ezen állítását a honvédnek híven irt naplóm maig hitelesíti.

Elfáslut kebellem hagytam oda a fiut, és soká nem tudtam senkivel beszélni.

Da máskülönbén is igen valószínű dolog Petőfiunk halála, mert hiszen, akad-e csak egy ember, a ki 1849. jul. 31-ke óta vele találkozott volna? — sőt bajtársaim, kik Erdélyben küzdöttek, igen híven emlékezhetnek, hogy ezen csata után az egész sereg fel volt lármázva a hős halálával.

Friss emlékezetekben lehet még bajtársaimnak, midőn Lesnyeken történt táborozásunk alkalmával, szeretve tisztelt táink összehívott bennünket (akkor, a midőn az orosz parlamentér bekötött szemmel köztünk állott), s kérdezte, ha vajjon akarunk-e még tovább is csatázni? vajjon ki látta a költőt szeretett vitéz apánk oldalánál, ki máskor szüntelen ott volt, hogy a kérdésre velünk igennel feleljen?!

Szomorú és gyászos idők... Béke lengjen vitéz hamvain! — Kuthy Emil, cs. kir. köz-
vöröspáti.

XXX. Czáfolata a csongrádi levélre (XVI. szám).

Kemenesalja, jan. 10.

E becses lapok múlt évi 52-ik számában közölt „Adatok Petőfi halálához” című levei egyben, mely „K. S. K.” aláírásal Csongrádban kelt többek közt ez áll:

„Veszprémmegyehez tartozó Marczaitó uradalom tulajdonosja, báró Üchtritz, született Amade grófnó tudhatja, hogy Petőfi Sándor 1850-kik évben — midőn nála Jyriovich Antalné, turmezó grófnó tartózkodott — mily időben és kiknek társaságában volt?”

betöltötte volna. A fiatal író naponként látta maga előtt elvonulni a magas angol aristocratia minden egyéniségét azon salonokban, melyeknek ő állandó vendége volt: miniszterek, diplomaták, fő urak, divathölgyek, szónokok és híres írók képeztek társaságát. A rágalom felfedte neki multjok titkait és gyöngeségeiket. Kutató szellemével méregette ama különbözetet, mely fennállt a valódi becs és bizonyos személyes szereplése között: látta tevékeny mozgásban a szerencse és születés befolyását, az előítéletek hatalmát, a celszövény forrásait, a szenvedélyek játékat és az emberi gyöngeségeket. Az ifjúság rendszeren nem hajlik a könyörületre; az élet tapasztalata nem mérséklé még benyomásainak élnökségét: a gonoszság megbotránkoztatja, a hőbort győzelme ingerli, a nevelésgecs bocsantja őt. A látvány, mely a fiatal Disraeli szemei előtt volt, nemcsak hasznos időtöltésül szolgált, hanem örökös kísértésként is szerepelt; felbresztvén benne a guny ördögét, mely benne szunynyadt, e látvány felizgatta csipkélód természetét, s agyába kergetett egy csomó epigrammát, melynek életre kelle jönni. — Egy napon Disraeli tolla fogott és „Vivian Grey” egy vonásal elkészült.

E mű esemény volt: soha irodalmi siker nem volt ily villámgyorsasága s nem keltett ily nagy viszhangot. Az udvar nyakra-főre vette, a könyvet: a város rögtön lángot kapott; aztán a vidékre került a sor: pár hét alatt hét vagy 8 kfadás követte egymást. Nem kell azonban keresni a regényben sem erősen szőtt bonyodalmat, sem drámai szenvedélyt, sem megindító jeleneteket: ez csak az epizódok egy sora, melyek alig vannak egymáshoz tűzve a legvagyonyabb szál által: ez egy hűvös lámpa, melyben egy csomó személynök fel, kiknek agyadul nevük már epigramma, s a kik iránt senki sem érdeklődhetik; — s mégis a ki nem olvasta Vivian Grey-t — ki nem mondta élőknek személyeit, — ki nem volt képes minden gunyszavát értelmezni — az csak ostobaságról állított volna ki bizony levelet, s csak a jó társaságtól való önzáműzetését igazol-

E sorokat olvasva, visszaidézém emlékezetembe a multat, melyet nevezett helyen — mint születésem, gyermekkorom s későbbi éveim tanján — töltöttem, de fájdalom! a hivatkozott tárgyra, mint megtörtént eseményre — nem valék képes visszaemlékezni. Marczaitó sokkal kisebb hely, semhogy az akkor is már közseretet s elismerésben részesült költő ottléte titokban maradt volna; sőt a tisztelt grófnóval azon időben majdnem naponként érintkezett, s még életben levő gyéneknek nincs tédomasuk arról: hogy Petőfi Sándor 1920-ban ott mily időben és kik társaságában volt legyen?

Eszembe jutott az is, hogy a honleányi érneiről ismeretes grófnónál, épen 1850—1851-dik évben többször tisztelegvén, az irodalomra vonatkozó társalgásunkba nem egy jött szóba Petőfi mese szerű eltűnése, de ő is csupán a felmerült s ajkáról ajkra szállott hírek által — mint kijelenté — hitte, de bizonyosan nem tudná: hogy Petőfi Sándor élt!

Mint mondtam, a fentebb idézett hivatkozás olvasása kétszeresen kelt fel érdekeltségemet, s az esemény valódiságáról meggyőző adatokat szerzendő, megkeresém a t. grófnót, ki is kérdéseimre azon válasz közzétételét engem meg: miszerint ő „Petőfi Sándort soha sem látta annál kevésbbé tud valamit, 1850 évbeni hollétéről!”

Enyit az igazság érdekében elmulasztatlan kötelességemnek tartottam kijelenteni.

Concha Károly.

Göböczy Károly levele.

Csatár, nov. 8.

Petőfi Sándor haláláról a több adatokhoz én is, ha nem is bizonyítványt, legalább egy gyannu-otok hozok.

Ugyanis, 1849-ik évben — augusztus elején lehetett — a 31-ik honvéd-zászlóaljja mint annak őrmestere, érkezem meg a havaskról Marosvásárhelyre. hol a Segevárnál megtört seereg várakozott az öreg Bemmel reánk.

Megérkezésünköt követő napon Bem, bár roncolt testtel, beteges csak kocsiában ülhetett, bennünket a többi összpontosított hadesapatokkal Szeben felé sietni készítették.

Nagy-Selyk közepén tul haladtunk — mint emlékszem — midőn huszársaink egyike egy az ut melletti csekély kis új földhányásra mutat aron nyilatkozattal: „Petőfi ott fekszik!” — Ön-kénytelen ragadtam meg a huszárt e szóra, s el nem rejtőthő zavarral — mint a ki a Petőfi névnek már régen bálványzó valék — tudakolám, mi történt Petőfivel?

Férfi-as-komolyan! s a meggyőződés hangján mondá erre a huszárt: „Tegnapelőtt (tehát a segesvári vesztett csatánál később) néhányan a huszárok közül erre jöttünk, hogy a csatából eltévedt magyarokat gyilkolgtató zászlókat fenytük s Petőfit is a zászlók által legyilkolva találtuk itt. Karddal, körömmel ástunk neki egy kis gödört s úgy huztuk reá azt a földet ott.” — És ez esetet egy másik huszárt is bizonyította.

Erre újra következtek a legvésebb órák, napok; kiki önbajával lett elfoglalva; ezerek elhulltak ezereket a mindenütt mutatkozó vérnyom, majd az ország bukása tett néma-busongókká, s Petőfiről mindenki, — a menekülés, a hortalság első

ta volna be. Így hát a könyv felkelté az ámulatot, és hét vagy nyolcz magyarász kulcs lett közzétéve a hirlapokban és szemlékben, hogy segélyre legyenek az olvasók ítéleteinek.

A szerző avval védte magát mindig, hogy ő csak egy arczkép csarnokot akart teremteni, s hogy e szándékát igazolja a kortársak rosszakarata is, kik e művéhez oly sok magyarász kulcsot csináltak. Azon arczképek, melyekben több személynre ismerünk, nem érdemlik meg nevetek. A fiatal író igen szembetűnőleg az eredeti alakoktól, kik előtte voltak, kölcsönözte ama különböző vonásokat, melyek neki aztán személyi megalkotásánál szolgáltak mintául: ha a főurak, előkelő hölgyek, politikai férfiak, kiket színe hozott, nem hasonlítottak volna a valódi élet személyeihez, ha alakjai nem azon hanggal, z nem azon szokásokkal, nem azon eszmékkel léptek volna fel, mint a miökök a salonok ismerték őket, ugy könyve csak képzelt lények, élettelen világ vázlata lett volna, s nem vált volna a magas angol társadalom hí festményévé. Képeinek pontos vonásai, az egész képsorozatban igazság voltak amaz okok, melyek folytán keresni kellett a részletek hasonlatait, s kellett mintegy szétszedni a regény személyeit, hogy feltaláljuk a kölcsönzött nyomokat, melyeket a szerző a való világól szedett össze.

Ha „Vivian Grey” nem lett volna más, csak egy kép — és torzkép csarnok, mely az 1826-ik angol társadalom mutatta, sikere őly rövid életű lett volna, mint a mily meglepő és bódító volt. A kortársak ravasz gonoszsága egyszer kielégítve a könyv elvesztette volna minden érdekét. De ez nem történt; mindazok, kiket megakartak volna ismerni e műben, már régóta a sirba szállottak; sőt sok részének nevé is elfeledte a jelen nemzedék, s „Vivian Grey” mégis megtartá olvasóit: ép oly sokszor lett e mű lenyomva, mint Disraelinek más munkái. S ennek az oka az, hogy e könyv az angol magas körök élettelen s igaz festése, melyeknek mel-lékvonásai módosulhattak, de melyeknek általa-

napjaiban kivált, — még saját dicsősége is hallgatott.

Keressük porát most az újra viruló hazában, porát, palástját, mert ő maga, mint ilyes élve égbe ment.

Gaböczy Károly.

BELFÖLD.

(Helyreigazítás.)

M.-Vásárhely, nov. 7.

Tisztelt Szerkesztő ur!

A sajtóhibáknak is meg van a maguk határa; de ha egy félhaszbos cikkben tiznél több, s köztük néhány szarvas hiba van, az mégis sok és bosszant!

E hó 3-ról irt és a tegnapi számban megjelenő levelemnek címeül egy értelmetlen vagy rossz akaratu kifejezés szedetett: „a Kemény Zsigmond társaság működésének szini előadása”, holott levelem elején egyszerűen, szokás szerint jeleztem, hogy a K. Zs. társaságról és a működés szini előadásáról fogok írni.

Néhány sorral alább a Hegedűs költeményének címeül a tudatlan szedő a „Pusztakamarási sir” helyet pusztakamarási-t szed! s kevéssel lejjebb „kölő—nepszinnmüvét” a helyett, hogy: költői népszinnmüvét, stb. stb.

Mely lényegesebb tévesztéseknek és sajtóhibáknak utólagos kiigazítását s a corrector urnak rendreutastását kérve, maradok stb.

D.

A csik-somlyói róm. kath. főgymn. „Kölesön könyvtár”-ról.

E czim alatt a tanári testület egyik tagtársának indítványára egy könyvtárt állított fel 1877 ostopber 20-án, melynek czélja: a szegény tanulókat ingyen, a többieket pedig kevés használatdíj fizetése mellett tankönyvekkel és szótárakkal ellátni. (Bővebben lásd az 1877—78 évi átesítésben.)

Azaz játékosan szívek, kiknek közreműködésével állítattott fel e könyvtár, jogosan megvárhatják, hogy adományaik mikénti elfordításáról értesüljenek, s egyszersmint tudomást vegyenek arról, mennyiben éretett el czéla. Igaz ugyan, hogy a gymnasium évi értesítőjében [már a könyvtári alapszabályok értelmében is a könyvtárról jelentés tétetik, de az értesítőt nem lehet oly sok példányban nyomtatni, hogy az adakozók mindenikének küldeni lehessen. Épen azért jelenleg a nyilvánosság terén is tudomásvétel végett és az eszme további pártolása czéljából jelentést teszek.

A könyvtár alapitass óta mostanig (1879 oct. 20. pénzbeli adakozás történt 1048 fr 34 kr, Ezen összegből kiadott 925 fr 28 kr, Kamatozás végett elhelyeztetett 200 „ — „ Az adakozási és kiadási összeg között előforduló differenciája a használati díjakból történt bevétel okozza.

Könyvtárlomány	1207 kötet
Részletezve: 1877/78 tauévben bejött	
a) adakozás útján	117 kötet
b) vásárlás útján	228 „

nos jelleme nem változott. A hol a kortársak nem akartak mást látni, mint azoknak torzképét, kiket ő ismertek, a következők nemzedékek az emberi nem rajzát látták: mert a szerző a szemébe tűnő eredeti alakoktól nem az esetleges s futékony vonásokat kölcsönöz, melyek egy azoknak bizonyos kinyomatot adnak, — hanem az állandó vonásokat, melyek az emberiség alaprajzát képezik: igen, ő csinálhatott arczképeket, de legfőképp jellemrajzokat adott. Ez az, mi megmentette könyvét a feledéstől, s hová esnek mindazon könyvek szükségképpen, melyek csak a kíváncsiság kielégítésében vagy a napi szenvedélyekben találják szülő okukat.

A regény fő személye egy fiatal kalandos előkelő születés s vagyon nélkül, de telve bizalommal ama tulajdonok iránt, melyeket a természet-től nyert s akarata hatalmában merített, és el-tökéltet levén sikert aratni. Hogy emelkedjék, erre nézve kortársainak tudatlanságára, hőbortjaira és gyöngöségére számít: hogy czéljai eszközeiül megnyerhesse a főurakat, huzalegni fog hiúságunknak; bókolni fog a tömeg előítéletei és szenvedélyei előtt is, hogy megazerezze e másik emelyfi, mely nem kevésbbé hatalmas, mint a gazdagság, — a népszerűség. Veleményét nem vallja meg, s csak oly ügyeket tesz magáévá, melyek szerencsésében elősegíthetik. Az életelvek s magaviseleti szabályok, melyeket „Vivian Grey” bizalmas beszélgetéseiben kinyilvánít, képezhetnének egy kis kézi könyvet, melyet eme czímmel lehetne ellátni: „A eikerrejutás művészete” azon feltétellel, hogy megtagadnánk ugy az erkölcsöt, mint a szemérmét, s ha nem találánák másokra, csak ostobákra. Az ő személyes ellenségei és politikai ellenségei nem mulasztották el azt mondanit, hogy Disraeli magát festette le „Vivian Grey”-ben, szemtelen hidegvérrel fedvén fel elhatározását, hogy szerencsét terem magának, s felmutatván az eszközeit is, melyek felhasználásával számítottá ki a sikert.

Eme kevés nagylelkű feltervára támaszkodva felemlítettek Vivian Greynek nevelétére,

c) az ifjúsági olvasó könyvtárból

átítetett 65 „

1878/79 iskolai évben;

a) adakozás útján 149 kötet

b) vásárlás útján 385 „

e) az ifjúsági könyvtárból át-

tétetett 5 „

1879/80 iskolai évben oct. 20-ig:

a) adakozás útján bejött 75 „

b) vásárlás útján 207 „

Összegezve:

a) adakozás útján bejött 341 kötet

b) vásároltatott 820 „

c) az ifjúsági könyvtárból 70 „

Két év alatt tehát begyűlt 1231 „

Ebből a tanári és ifjúsági könyvtárba, mint

nem tankönyv és szótár, áthelyeztetett 24 kötet.

Ez összesen a két évi eredmény. Egyelőre tervben van a könyvtárt 116 tannól számára berendezni az osztályok közt következőleg megosztva: VIII. osztály 6, VII. oszt. 8, VI. oszt. 10, V. oszt. 12, IV. oszt. 13, III. oszt. 18, II. oszt. 22, I. oszt. 25. E terv legnagyobb részt már el van érve. A szám övenként emelkedik, mind addig, összes ifjúság tankönyvvel és szótárral el

A könyvtár fenállása biztosítva van részint az évi hasznodijból, mely már 80 frt körül jár; részint az évi adakozásokból. Évenként fizet egy 5 frtot, kettő 2 frtot, harminczhárom pedig egy 5 frtot. 125 tanulóra a könyvtár berendezése 2000 frtba kerül. Tehát innen látható, hogy bárha a két évi eredmény nagyszerűnek mondható, még távol vagyok a czéltól. 8—10 évre fog ki-gészülni a könyvtár rendes bevételi körülmények közt. Hogy hamarabb létesüljön, az az érdeklődő szívektől fog függni.

A csik-somlyói főgymnasium, mely nemzetiségre az összes birodalom intézetei közt legtisztább, mert csaknem mind székely, és itt a keleti határszálen a művelődés őrszeme valóban a támogatást meg is érdemli.

Csik-Somlyó 1879. okt. hóban.

Szabó István s. k.)*

e. könyvtár őre.

Lapszemle.

A „Pesti Napló” szerint a botrányok Magyarországon a politikai élet mindennapi jelensége váltak. Feletébb sajnáljuk, hogy ez így van, hogy hol az elvek értéküket elvesztették és meggyőződés a politikai magaviseletben megszűnt irányadó lenni: helyébe a személyek harca személyek ellen lépett, egy a regime personal rendszert követő kormányon, mint a politikai bázist nélkülözö ellenzéken. A „Pesti Napló” nem elég korszerű arra, hogy a jelen kormányzati ara davartát szépek találja és felvegye. A mi időnkben, ha valami illetlen dolog előfordult, olyan mit az országnak, a pártnak, vagy a kormányának restellnie kellett, azt szokás volt csendben elintézni és hallgatni róla, hogy senki becsülete ártatlanul esorbát ne szenvedjen, és a köz-tisztesség megóvassék, ha pedig a dolog fenytést követelt volna, átadottat a bíróságnak. Most

*) A „M. Polg.” tiszteletteljes felvételére.

környezetére és jellemre vonatkozó minden részletet, melyek Disreelire vonatkozhatnak. Ilyenmő okokkal akarták Goethe személyes történetét is feltalálni Wertherben, mintha a fiatal írót irodalmi pályájuk kezdetén, nem látván még egészen tisztán keresztül a világot, nem lennének szükségképpen kényszerítve személyes benyomásaiktól és közvetlen környezetüktől kölcsönözni néhány vonást azon képhez, melyet vázolnak. Disraeli huszonkét éves korában gondolt-e már komélyan arra, hogy felkarolja a politikai pályát, mely neki leküzdhetlen akadályok által elzártnak látszott?

Minden körülmények közt aztán, ha ő neki czélzata lett volna önmagát lefesteni Vivian Grey vonásai alatt, ily kevésbé kedvező világlátásban mutatná volna-e magát be? Az ő hőse egy közönséges nagyravagyó, kibén a fényes tehetségek nem pótolják ki az erkölcsi érzés hiányát: ő nem ajánlja be magát egy oly tulajdonságú sem, mely rokonszenvet képes költeni. Sem terve, sem kalandjai nem képesek az érdeket felkeltetni: vég-re e hős egyáltalán nem képes győzni Angolországban, s csak Németországban egy liliputi herczegségben találhatja fel a tört tehetségeinek. A könyvből kiemelkedő végatlanosság az, hogy a gazdagság tudatlanságában s hiúságában mindig talál egy cselszövőre, ki őt kizsákmányolja. Az tehát nem életrajz, hanem az emberi gyöngeségek örök története.

Az utazási vágy ébred-e fel Disraeliben? Kelet gyakorlata-e rá amaz ellenállhatlan ígészetet, mely regényeinek egyik hőst Palestinába vonzza? Csak a könyve által keltett folytonos izgalomból akart-e ő menekülni s ama titkos el-gelenségedésektől, melyeket e könyv rá nézve előidézhetett? de ő nem késett elhagyni Angliát több évre.

(Folyt. köv.)

másképp van, most a piacon mossák a szennyest s a közsétányon kiterítik. S őszintén bevalljuk, hogy nem telik semmi örömrünk az ügyben, melyről most egész Budapest beszél, melynek hírét számos távirat vitte meg bécsi s külföldi lapoknak s mely gr. Szapáry Gyula s Pázmándy Dénes urak között párbajra került. Felesleges kérdés, ki okozta ezen szerencsétlenséget; a miniszter ur meggondolatlansága, vagy néhány megkárosított úzér lármája, vagy a haragos tözsdek boszúja, vagy az ellenzék gyűlölsége, a parlamenti vitatás és annak menete, a botrányhajászat, vagy végre a nemzeti kaszinó pletykái és fogalmái a sértett becsületéről és tartozó elégtételről? Alighanem ezen tényezők mind közreműködtek abban, hogy egy magában végre elég nem nagy jelentőségű dolog országos fontosságúvá felfűvessék. Denique ha csak az volt a cél, hogy fiat scandala, ezen cél el van érve. Sajnáljuk, hogy ezen ügy akkor dimenziókat öltött és pedig nemcsak Szapáry Gyula gróf érdekében, kiben a személyt mindenkor meg tudjuk különböztetni a miniszteről, hanem az egész ország, a magyar nemzet, a magyar államkormány reputációja érdekében is, Mert ne ámisunk magunkat azzal, hogy nem vesszük tekintetbe, ilyen históriák nem nyílnak ártnak hitelünknek és jó hírnevünknek az egész külföld előtt. A bécsiek ugysem valami nagy barátaink, azok kapnak az alkalmon, hogy egyet rántsanak rajtunk s a többi sajtó Moszkvától Madridig a bécsi lapok után formálja véleményét Magyarországról. Világos dolog, hogy Szapáry Gyula gróf hibázott, és hozzáteszünk, hogy nem volt eléggé óvatos: de hozzátesszük, hogy Szapáry Gyula grófot tehetségre és jellemre olyan egyéniségnek tudjuk, kit sajnálattal látunk a felzúdult közvéleménnyel szemben állani.

A „Telegraph” hírlap roppant méltatlankodással közli azon hírt, hogy az arab-tábiai kérdésben az oroszok javaslata mellett beszélt Franciaország küldötte. A szemrehányások egész sorával támadja meg azért a „Telegraph” a francia kormányt s azt mondja, hogy a nemes francia nemzet így fizeti vissza s így hálálja meg azon románok nagylelkűségét, kik az 1870-iki háborúban a Dunapártól siettek, hogy vértüket ontassák Franciaországra. Ez a Franciaország most, miután a Bessarabia kérdésében is támogatta Oroszországot, megbénította Romániát a zsidó kérdésével és ennek megoldása után még most sem ismerte el Románia függetlenségét. Végre még az arab-tábiai kérdésben is a románok halálos ellenségeséget tart. „Vajjon mit akarnak velünk azok az emberek, a kik Franciaország sorsát intézik? Hová akarnak minket dobni?

Az Egyetértés szerint kelet felé borul a látvány. Azaz, hogy borongós az már nagyon régén. Mit akar az angol kormány épen most? Szűltant fenyegeti trónváltozással, Mahmud Nedimet fenyegeti megbuktatással, egész Törökországot fenyegeti feldarabolással, rettenetes hadihajót oda küldi a török vizekre, neszt út, zajt út egész világon, kétségbe ejti az iparnak, a békeességnek, a tözsdeknek és az alszékony diplomáciának embereit — ugyan mit akarhat az angol kormány? Hát bizony mi egy percig sem hisszük el, hogy az angol kormány épen most komolyan akarná mindazt, a melylyel komolyan vagy legalább a kemolyság látszatával fenyegetődzik. A szultán fölött biztos az angol befolyás, mihelyt Mahmud eltávolítatik. Mithádot meghagyni, Bakert kinevezni, Mahmudot megbuktatni: egyedül ide irányul melleseleg ez uttal az angol kormány politikája — kifélé. Ezért duzzog s ezért fenyegetődzik Layard s ezért mozog nagy lomhán az angol hajóhad a Márványtenger felé. Ha az angol kormány nem ezt akarná, hanem ennél sokkal többet, ha Törökország feldarabolását akarná: akkor az angol kormány nem nagy zajjal, nem külső zajjal kezdené a dolgát, hanem pénzzel és pedik sok pénzzel Stambulban, Erzerumban, Bagdadban és Szmirnában s szövetségesekkel és pedig biztos szövetségesekkel Európában.

Az „Ellenör” írja: minthogy Andrássy-nak nem sikerült eladni a hazát a berlini szerződéssel: tönkretette az országot a német-osztrák-magyar szövetséggel. Így a mi lapjaink és embereink; lássuk ezzel szemben, hogy a külföldi ügytől és eseményektől. Az orosz lapoknak ismeretes haragjára megtámadásaira, a mi éleselméjű ellenzéki lapjaink ugy is kimondták már, hogy az orosz hírlapirodalom s az orosz közönség igen jól van „dressirozva” és csakis Goresakov parancsszavára tettetik unisono a jajgatást. Hát talán a francia „Temps” még sem annyira rab-szolgája Goresakovnak. Ez a többi között így szól: „Ebből azonban nem következik, hogy a bécsi találkozás éle Franciaország ellen forduljon, vagy hogy egyáltalán Franciaország annak tárgya lett legyen. A német diplomatiák is úgy fogták fel a dolgot, hogy Bismarck herceg látogatása szembetűnően Oroszország ellen volt irányozva. Nem a mai Oroszország ellen, hanem annak esetleges étvágai, utógondolatai ellen, melyeknek utját vágta az osztrák-magyar-német szövetség”. Az angol „Times”-nek párisi levelezője — ki pedig talán szintén nincs Goresakov bérében — ugyane tárgyról így nyilatkozik: „Bismarck hg. érezte, hogy bármily conflictus esetén Ausztria-Magyarország lesz a döntő tényező s azért sietett e látogatással nem titokban, hanem nyilván és zajt ütve, mert tudta jól, hogy a német-osztrák-magyar szövetségnek egyszerű híre is

elégendő lesz annak kitüntetésére, mennyire aláhanyatlott Oroszország „prestige”-e.”

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1879. nov. 9.

— **A kolozsvári színházról** előfordult állapotról a „Független Hírlap” a következő helyes megjegyzéseket tesz: „A kolozsvári színház az alkalmasint ismét válság előtt áll. Egyik helybeli lap ugyanis azt újságolja, hogy Molnár György a művezetéstől vissza kíván lépni, mivel az igazgatóság visszavetette az általa megalapított repertoirt s mivel a szerepkiosztásban sem engedtek neki szabad kezét. Annyi bizonyos, hogy nincs a világon színház, melynél több nebehurgyaság forduljon elő, mint a kolozsvárnál és nincs a világon művezető, ki az ottani közönséget és igazgató-választmányt kielégíthetné. Oly kitűnő szakértő művezetője, milyen Molnár, még nem volt a kolozsvári színháznak, s ha Molnár eleresztik, párját aligha fogják találni. Egyébiránt, a mint a dolgok állnak, a kolozsvári színház sorsát már különben sem kerülheti el. Az oly intézetnek, ahol minden ember másképp gondolkodik, s mindenki okosabb akar lenni, mint a művezető, s ahol a sajtó egész sportot csinál abból, hogy a művezető minden legkisebb intézkedését gáncsolja, — lehetetlen meg nem buknia. S a mint tudjuk, a kolozsvári színház ehhez már közel áll, s valószínűleg a desperátus helyzetből folyik az is, hogy az igazgatóság ismét más művezetővel szeretne szerencsét próbálni.

— **A Hilária** dalegylet néhány működő tagja ki akar lépni az egyetből a „miatt a mozgalom miatt, mely az egylet hazafias érzelmű tagjai körében a németeskedés és német dal kultiválása ellen indult meg. Ezek a groszdekend atyafiak, mint mondják, későbbiek az egyletet oda hagyni, mintsem ők németül ne zenghesseket s állítalak egy új, egészen német dalegyletnek akarnak alkotni. A la bouheur! Mindenkinek szabad olyan nyelven zengedezni ahogy akar, akár hontentote nyelven, így legalább tudni fogjuk a Kolozsvár közönsége, hogy egy tisztán német dalegylettel van dolga, melynek különben egy magyar városban semmi culturalis czélja sem lehet. Egyébiránt a legfőgyelemreméltóbb az egész dologban az, hogy a német dal mellett demonstrálók élén két magyar királyi hivatalnok (a dohánygyári és pénzügy-igazgatóságtól) és egy olyan iparos áll, akinek czéjében ott van az is, hogy: „erdélyi muzeum egyleti könyvkötő”. Ehez sem kell commentár!

— **A „Kolozsvári Dalkör”** mai esté-lyének műsora: 1. „Dalra magyar” Erkel Sándortól; 2. „Az erdő alkonya” Schmöller Jakabtól; 3. „Olyan a te dalod” Huber Károlytól; 4. „Hymfi-dal” Thern Károlytól; 5. „Busan dalod” népdal Nikoltos Sándortól; — és 6. „Az ifju dalárok” Kücken Frigyesről, Ezen változtatás mdsort Oberti B. János első karnagy vezénylete mellett adja elő a Dalkör, s azután kezdetét veszi a táncestély, melyen Pongrázt Lajos és Molnár János jó hírnevnek örvendő zenekara fog működni.

— **Zichy Demokos** gróf, az elhunyt veszprémi volt püspök végrendeletében jótékony-sági és egyházi czélokra — mint a „P. Lloyd” hallja — 41,000 forinttal többet hagyott hátra. A végrendelet végrehajtója Zichy Ferdinánd gróf.

— **Hymen.** Weinberger Pál szép leányával a napokban tartotta esküvőjét Kolozsvárt Klérman Mánó hosszuasótti birtokos.

— **Pázmándy Dénes** és gr. Szapáry Gyula pénzügyminiszter közt a párbaj az „E”-s szerint csakugyan megtörténik. — Pázmándy ki-jeleinté Szapáry gr. tanuainak, hogy a kihívást elfogadja, ambar nem látja be, hogy interpelláció ja mennyiben ad erre okot.

— **A következő** sorokat vettük: „Tisztelt Szerkesztő úr! A „Magyar Polgár” mai számában Sáni László avar tisztelt meg bennünket, hogy minapi nyílt levelünkre választ ígért. Miután előre jelzi, hogy e válasz „nehéz” lesz, olyan egyénekkel szemben, kik azt kérdik, hogy „mi különbség van az oroszországi nihilisták és Sáni László között”: sietünk meg könnyebbíteni a választ-adást, annak kijelentésével, hogy közöttünk és Sáni László közt csak is elméleti vita foroghatván fön, az összehasonlítást a nihilisták és a Sáni elmélete s nem gyakorlata között tettük s tehetjük. Fogadja t. szerk. ur sat. Egy jogász és egy philosophus.”

— **Kurlozumnak** nem rossz, hogy a népszinházi népszinmű pályázat versenyadarajai közt egy német nyelven írt népszinmű is van. Szabadkáról küldte be egy idegenajku hazafi. — A darabot pályázatra bocsátani kellett, mert a pályafeltételek közt nem volt azon kikötés, hogy a pályaműveknek magyar nyelven kell írva lenniük.

— **Wirkner** emlékirataiból a „N. Freie Presse” egyes részleteket közöl. Elmondja ezekben többek közt, hogy a harminczas években a magyar parlamentben titkos kém egy Ferstl nevű udvari tanácsos volt s ő s alárendeltjei, kik közt egy jelenleg is magas rangú hivatalnok, csak po-

litikai ügyekkel foglalkoztak. E bandához tartozott három városi követ s két postahivatalnok, kik az ugynevezett fekete kabinetképeztek. Ezek Reviczkynek s neki sokszor tettek jelentést, kik azt Ferencz császárral előbb is közölték, mint Ferstl vagy a hírhedt Sedlnitzky gróf tudhatta volna s a császárnak jól esett, ha ennek fontos hüreire elmondhatta „már régen tudtam.” — Wirkner egyszer bemutatta felsőbükki Nagy Pált Metternichnek s ez reformjavaslatokkal állott elő, többek közt tanácsolta, hogy az osztrák örökös államoknak is adjanak alkotmányt, mire a herczeg állítólag azt felelte volna, hogy ez a Magyarországnak létesítendő, a korszellemnek s viszonyoknak megfelelő intézmények természetes következménye lesz. Ki hitte volna ezt Mette nichről?

— **Biharfüred is van már.** Klimátikus gyógyhelye lesz Bihar megyének már a legközelebbi jövőben. A gyógyhely Belényesvidéken van, eddig „stina de vale” néven volt ismeretes. Az ottani klimatikus viszonyok első megfigyelője a megyei főorvos volt, kinek javaslata alapján a megyei hatóság a hely megismerésére egy küldöttséget menesztetett. Ez a napokban tért vissza kirándulásából. — Az expedíció, a mint a „Bihar” írja, a helyszíni vizsgálat által meggyőződött, hogy e hely a megye kiváló gondozását megérdemli. Szakértői vélemény szerint Belényestől a gyógyhelyhez vezetett út kiépítése 40,000 forintba kerülne. Magát a helyet a birtokos gör. kath. püspökség ingyen bocsátaná át a vállalkozónak. A gyógyhely még fölállítás előtt oly népszerűségre jutott, hogy több nagyvárosi uri család késznek nyilatkozott, az ut kiépítése után, a „stina de vale”-n nyaralókat építtetni. A hely már nevet is kapott. Bihar-Fürednek nevezték el az expedíció tagjai.

— **Orvos,** mint zsebtolvaj. Dr. Bloch Zsigmond, kiról a minap azt írták, hogy rajta kapott lopás miatt elfogatott, de aztán ismét szabadlábra helyeztetett, mint Bécsből jelentik, ujabban elfogatott. Ez ügyben most már a bécsi országos törvényszék fog eljárni. Az orvos lakásán egész csomó zálogcédulát találtak a legközelibb több tárgyakról, órák, látszóvek, esernyők, láncok stb. Többi között öt zálogcédula órákra szólt, hat pedig látszóvekre. Ennélfogva nagyon valószínű, hogy az elzálogosított tárgyak lopottak. Most előbb e tárgyak tulajdonosait kell kikutatni, hogy a bűnös tényálladék megállapítható legyen. Dr. Bloch elfogatása alkalmával igen izgatott volt, és kérte, hagyják szabad lábán. Kérélmé azonban nem teljesített.

— **Borzasztó** családi dráma folyt le a napokban Franciaország Villafans községében. Egy bizonyos Madoz valami fölött fel-dühödve, kést rántott elő, s fiának oldalába szurta. Azután dühöngéséből magához jöven, nehé sebet kapott fiát cizirgatni kezdte. Másnap az apa azt gondolván, hogy fia meg fog halni, kétségbeesésében borotválva elmosta száját nyakát. Rögtön meghalt; fia azonban jobban lett. Mikor Madoz neje a borzasztó drámáról értesült, oly lázroham fogta elő, hogy életéhez kevés a remény.

— **Az asszonyok esküje.** Máj. 29-én egy Mai Albert nevű 29 éves fiatal embert fogtak el Bécsben, mivel állítólag öt tolvajtást követett el. A vádlott előlelete példás volt, s a vádak igazságát határozottan tagadta, de hét asszony megesküdtött reá, hogy ő volt a tolvaj s a törvényszék 15 havi sulyos börtönrre ítélte őt. Most egy hírhedt tolvajt fogtak el s kísült, hogy azon tolvajlásokat, melyekért Mait elítélték, mind ő követte el. Előhívták a tanukat, szembesítették a két rablót, látszott, hogy csak külső alak-jok egyenlő, de különben egymáshoz nem hasonlitanak, de bebizonyult az is, hogy az asszonyok jóhiszeműleg tették le a hamis esküt. Magától érthető, hogy Mait rögtön szabadon bocsátották.

— **Egy merész** magyar hegymászónő Hogy a „gyöngye” nemet nem mindig joggal illeti meg eme jelző, bizonyítja Tauscher Hermína, dr. Tauscher Béla pozsonyi városi orvos neje, ki férje társaságában eddig már az Ortler, Cevedale, Monte Pelmo, Cristallo, Tofana, Pala di San Martin, Marmolata, Cimon-della Pala, Monte Rosa, Matternhorn, Weishorn csúcsokat s sok más magas ormot mászott meg a legnagyobb ügyességgel és kitartással. Tauscherné asszony mult héten a bécsi tud. akadémiára zöld termében nagyszámú közönség előtt fölolvasást tartott azon hegymászásairól, melyeket a mult év folyamán a két svájci óriáson, a Trifhornon és Zinnal-Rothronon tett, tehát oly két alpesi hegven, melyekre följutni a legügyesebb s legerősebb hegymászónak is csakugyan dolgot ad. Tauscherné asszony e heroikus tette általános csodálkozást keltett. A közönség élénken megtapsolta a fölolvasónőt, ki kellemes fiatal jelenség, látszólag gyöngéd testalkattal.

— **Gyöngyösi** trágédia. A gyöngyösi „Közügy” írja: Egy helybeli fiatal iparossgéd halálosan beleszeretett egy szomszéd-ságában lakó fiatal szép leányba, ki elég gyöngéden viszonzotta e nagy szerelmet. A szenvedélyes ifju azonban oly pedáns ember volt, hogy nem tűrhette, miszerint kedvese mást is szeressen, sem azt, hogy kedvesét más is szeresse. De ki parancsolhat a szívnek! . . . Hogy s hogy nem, mult héten

egyik este épen egy csinos ifju beszélt a leánynak kioltthatatlan szerelméről midőn az iparossgéd a szobába lépett. — „Tehát igaz, csakugyan megcsalt”, mondá szakadozott, fuldokló hangon és a következő perczben az idegen ifju vértől elborítva rogyott össze. A féltékeny szerető egy késsel hajántékon szurta meglepett vetélytársát. — A halántékon megsebzett ifju a kórházba, a szívén megsebzett pedig a vároárházba vitetett.

— **Civilista** kérdéshez. Midőn az osztrák parlament 1862-ben első ízben foglalkozott a budgettel, a civilista is szőnyegre került, melyet a költségvetési bizottság a császári civilista számlái alapján kívánt megállapítani. Az akkori miniszterium engedett a kívánságnak, s titkos ülésben előterjesztette a számlákat. A bizottság e számlák alapján szavazta meg a civilistát. A részletekről semmit sem lehetett tudni, s csak később hallották, hogy 6 félésségnek személyes szükség-eire 300,000 forint kell. Emilitésre méltó azonkivül, hogy 6 féléssége jótékony-sági czélokra évenként 1 és háromnegyed millió forintot ad ki.

CSARNOK.

EA becses lelet

A „Genfi Napló” jelenti, hogy ezelőtt néhány nappal, egy ottani halász, a Locra kő (Biel tava) korából fenn maradt mocsáros helyen, egy mind terjedelmére, mind az érczetre nézve melyből készült, kiváló nevezetességű talált talált.

Ez egy két láb harci balta tizsából készűle, hossza 42 centiméter, s többet nyom 3 kilógrammál. Középen meglehetősen vastag és tömör, s két széle felé egyenletesen szélesedik ki élet képezve, s egyformán növekedve meg 12 centiméter szélességre. A lelt tárgy közepére, kis hosszúság lyuk van furva, melybe alkalmasint kötött fűztek, hogy annál fogva szállítsák a becses szerszámot egy helyről a másikra.

Ily nemű fegyver darabokat leltek már ez előtt Danemarkban, s azzal a koppenhágai múseumban őrzik. Ez általunk említett példányt Neuvillé-be vitték Gross orvosnak, s régiség gyűjteményének egy részét képezi.

Gyermekek felelet.

Egy látogató térdén lovagoltatja a ház ki fiut.

— Ne félj semmit kicsikém!

— De azért mégis vigyázzon bácsi, mert a napokban is leestem már egy számarról.

A mai kor vívmánya.

A „Bradford Observer” csodás tapasztalat-ról tesz említést, a templomi zene és beszéd messze távolba való áttételét illetőleg, melyet telefon segélyével, Bradford környékén sikerrel kísérletet meg.

A kerület tizen hét mértföldet tett ki, öt elfogadási helylyel, melyeken tizenhét telefon volt elhelyezve. A hang átadó, a szöszék mellett volt, egy halifax-i kápolnában, három lányira ja beszélő papról.

Tizennyolcz hóuapon át, több egyén, kik a város körül fekvő mezei lakokban nyaraltak, élveztettk a vasárnapi istentiszteletet a nélkül, hogy lakásukból kimozdultak volna.

Egy levélhordó véleménye a nőkről.

Egy férjezett nő, czimzetéhez eljutott levél. Egy hajadon fiatal leány, még el nem küldött levél.

A vén leány, postán feledezt levél.

A halak észbeli tehetségéről.

Egy német lapból vesszük át a következőket:

„A németorvos Mabus közelebről tett tapasztalatai kimutatták, hogy egy csukának háromhavi időre van szüksége, hogy valamely eszmé befésskelhesse magát fejébe. Egy vizitartóba elzárt csuka előbb egész kitartássalabere ütötte magát az utját elzáró üveg lapba valahányszor oda ment, hogy azonsul, a főtt másik felében elhelyezett apró kővér halakat megfogja.

Három teljes hó kellett arra, hogy a csuka meggyőződjék törekvésének hasztalan voltáról arról, hogy sikertelen az ezentul is ismételni.

Ekkor az üveg lapot elvették előle, de a lehetetlenség eszméje annyira begyökerezett már a csuka agyába, hogy bár ha mohósággal hagyta el, az utjába kerül minden fajta apró halakat, a fehérkővi balat mind bántalan bocsátotta el maga előtt, a nélkül, hogy egyetlen mozdulatot is tenne azok elnyelésére. A szegény csuka nagyon jól vissza emlékezett a sok „kopolásra” melyeket kapott, midőn beleütközött volt az üveg lapba valahányszor ily halat akart enni. És a kővi hal ugy tűnt fel most előtte mint valami elbűvölt hal, mely tetszés szerint láthatatlanná lesz, melytől félni kell.

„KELET” magán távirata.

Feladatott Budapesten nov. 9. 1 ó. — p. éjjel.

Érkezett Kolozsvára nov. 9. 1 ó. 5 p. éjjel.

Szapáry Gyula és Pázmándy közt

tegnap délelőtt pisztoly-párbaj volt, mindkettő levegőbe lőtt.

Távirati tudósítás
a budapesti árutőzsde hivatalos árjegyzé-
teiről nov. 8-ról.

Gabona	F a j	Ára 100 kg.	
		től	ig
		frt/kr	frt/kr
Buza	bánsági	14 15	14 35
	tiszavidéki	14 25	14 60
	pestvidéki	14 —	14 35
	fehértómezei	14 25	14 60
Rozs		10 —	10 20
Árpa	takarmány	7 —	7 40
	malta	7 70	10 25
Zab	magyar	6 80	7 —
Tengeri	bánsági	7 40	7 50
	másnemű	7 35	7 40
Repeze	káposzta	11 —	11 6
	bánsági	—	—
Köles	magyar	7 30	7 50
Szaknány (Uszadék)	buza	15 25	15 30
	Szept.—Októ szallitán.	14 30	14 50
	tavaszra szallitandó	8 75	8 80
	Májusra—junira szallit.	—	—
Szász (ny.)	repcz. káposzta Aug. Szept. szál.	—	—
	bánsági Jul. Aug. szallit.	—	—
100 liter százalékként.		34 —	34 1/2

HIVATALOS ÁRFOLYAMOK

a budapesti áru- és értéktőzsden 1879 november 8.

Magyar aranyjárdék	94.75
Magyar vasuti kölesön	113.25
Magyar kel. vas. államkőtv., I. kibocsátás	73.75
Magyar kel. vas. államkőtv., II. kibocsátás	85.75
Magyar kel. vasuti államkőtv., 1876. évi	76.—
Magyar nyereség-sorsjegy-kölesön	10.425
Magyar szőlődszma váltási kötvény	88.25
Magyar földtehermentesítési kötvény	86.75
Magyar földteherment. kötvény záradékkal	84.—
Temes-bánati földtehermentesítési kötvény	88.50
Temes-bánati földteher. kötv. záradékkal	84.—
Erdélyi földtehermentesítési kötvény	83.—
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötv.	—
Osztrák járadék papírban	68.25
Osztrák járadék ezüstben	70.25
Osztrák járadék aranyban	80.50
1860-iki államsorsjegyek	128.—
Osztrák-magyar bankrészevény	8.86
Magyar hitelintézet-részevény	254.—
Magyar hitelbank-részevény	269.—
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.58
20 frankos arany	9.31
Német birodalmi márká	57.60
London (3 havi váltókért)	116.50

CSEPEREGHY FERENCZ

eredeti népszinműve.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Bérlet 34-ik szám.

Kolozsvárt, vasárnap, 1879. nov. 9.

PIROS BUGYELÁRIS

3 felvonásban.

Napi helyárak: Közép páholy 5 frt. Alsó páholy 4 frt. Felső páholy 3 frt. Emelotti erkélyülés 1 frt 50 kr Földszinti támlásszék 1 frt. Földszinti erkélyülés 1 frt. Földszinti zártzék 80 kr. Másodemeleti zártzék 60 kr. Földszinti állóhely 40 kr. Karzati állóhely 40 kr. Karzati állóhely 20 kr.

Jegyek válthatók d. e. 9 órától déli 1 óráig d. u. 4 órától 6 óráig a nemzeti színháznál.

Kezdet 7 órakor, vége 10-ed félkor.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:

Békésy Károly.

A Diána-fürdői intézetben

minden időtájban igénybe vehetők,

a legkényelmesebben ellátott

porcellán és rézkádós melegfürdők,

ez utóbbiak nagyobb kényelem végett, főképpen gyengélkedőknek és betegeknek, azonnal házhoz is vitetnek.

Ugyszintén a jó hatású gőzfürdő számtalan bántalmakban, különféle kitűnő meleg és hideg zuhanyokkal, naponta a legillendőbb árban élvezhető. A hazamnetelre egy kocsii általi szállításról is van gondoskodva.

A mit is ezezen létesítéssel a t. cz. közönségnek számos részvétel végett, tekintve a tetemes kiállítás költségeket, tudomására juttatni kötelességének tartja

Kolozsvárt, 1879.

A Diána-fürdő igazgatósága.

A marosvásárhelyi takarékpénztár részvénytársulat igazgatósága,
tekintettel arra, hogy az intézettől hitelt élvező közönség az eddigénél kisebb kamatláb kedvezményében részesülhessen, az 1879-dik évi október-hó 31-kén tartott ülésben az alapszabályok 34 §-ában megadott jogok alapján a választmány nyal együttesen elhatározta: hogy váltókra, zálogokra és előlegekre adandó kölcsönök után, kamat és illeték czimen eddig vett százalék, már a folyó évi november-hó 15-től kezdve 2%-kal leszallitattik; ezzel kapcsolatban köztudomásra hozatik azon intézkedés is, hogy az 1880-dik évi január-hó 1-től kezdve, a már előbb betett és ujabban beteendő összegek után, a betéti eddigi 6%-kos kamatláb 5%-ra leszallitassék, mely elhatározás a betevő feleket illetve oly figyelmeztetéssel hozatik ezennel köztudomásra, hogy a ki betéti pénzéről a betétkönyv czimlapja, belső felén olvasható 9-dik §-nak megfelelően az 1879-dik évi december-hó 15-ig nem rendelkezik, az, jelzett időtől kezdve ezen kamat leszallitásba beleegyezettnek fog tekintetni.— Marosvásárhelyt, 1879. október 31-kén.

A marosvásárhelyi takarékpénztár részvénytársulat

igazgatósága.

Huste-nicht

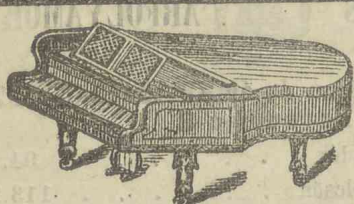
Kapható Kolozsvárt Székely Miklós gyógyszerésznél.

Két 7 és 10 éves fiam erősen köhögött és 2 kis tyeg Huste-Nicht (méz-növény-malátá-kivonat) PIETSCH L. H. és TÁRSÁTOL Breslauban, elhasználása után teljesen megszűnt a köhögés.— Schleswig.

(398)

(1—1)

ZILLEN J. W.

sül venni kérnök, maradunk

Van szerencsénk tudatni a t. cz. közönséggel, hogy czégünk kiváló képviselővel Kolozsvárt **Gegenbauer J. C.** zenetanító urat biztat meg, s nála mindig új gyárunkbeli **zongorák** lesznek kaphatók. A midőn ezt tudomásul venni kérnök, maradunk

teljes tisztelettel:

Schweighofer J. M. fiai,

cs. k. udvari zongora-gyárosok Bécsben.

(400)

(1—*)

Csapó Sándor**NAGY-BAZÁRJÁBAN**

saját termesztményü
legnemesebb fajta almák
(396) folyvást kaphatók. (2—6)
Kilója 20 krajczár.

Lyukas és avult fájós fogakat, valamint mindenemü

fogfájást

rögtön és sikeresen gyógyíthatni az általános elismert „**indian extract**” által. Valódságában a kolozsvári egyedüli ártárban **Wolf J.** gyógyszerésznél üvegcsében 35 krajczárért kapható. (301) (7—10)

MOLL SEIDLITZ-POR.

Valódi csak,

ha minden dobozon
a sas és az én sok-
szorozott czégem
van lenyomva.

30 év óta a legjobb eredménnyel használt mindenemü **gyomor-betegségek és emésztési bántalmak** (mint étvágytalanság, szorulás stb.) **vértörölés és aranyér-bántalmak ellen.**

Különösen oly egyéneknek ajánlandó, kik illő életmódot visznek.

Hamisítások bíróság tildöttenek.

Ára egy lepecsételt eredeti doboznak 1 frt. oszt. ért.

Francia borszesz és só.

A legmegbízhatóbb orvosok a szenvedő emberiség részére minden belső és fogfájásnál, idült hibák és sebek, rákbajok, úszók, gyuladt szemek, hüds és mindenemü sértéseknél stb. stb.

Palackban használati utasítással együtt 80 kr. o. é.

Dorsch-halmáj-zsirolaj
Krohn M. és társától
Bergenben (Norvégiában.)

Ezen halmáj-zsirolaj valamennyi, a kereskedelembe előforduló faj között az egyedüli, mely orvosi célokra használható.

Ára egy üvegnek használati utasítással együtt 1 frt o. é.

(69)

Főraktár:

(45—52)

Moll A. gyógyszerész, cs. k. udvari szállító,
Bécs, Tuchlauben.

Raktárak a birodalom minden jó hírnevű gyógyszerészeiben, avagy fűszerkereskedéseiben vannak. Raktár nélküli helyiségekben nagyobb vételnél magánszemélyek is megfelelő árleengedésben részesülnek. A t. cz. közönség figyelemztetik **csakis** Moll-féle készítményeket kéri és csak is olyanokat elfogadni, melyek védjeggyel és aláírással ellátva vannak.

Raktárak. Kolozsvárt: **Valentini Ad.** gyógyszerész. **Wolf János** gyógyszer. **Dr. Hintz György** gyógyszer. **Székely Miklós** gyógyszer. **Biró János** gyógyszer. **Dietrich Sámuel** keresk. Brassóban. **Jekelius Nándor** gyógyszer. **Fabik Ele** gyógyszer. **Déván**. **Weisz Adolf**. **Szebenben**. **Müller K.** gyógyszer. és **Reissenberger A. F.** Segesvárt. **Teutsch J. B.** A. MOLL, k. k. Hof-Lieferant, Wien.

(215)

OTTO FRANZ, czég

(22—25)

Különlegességei

Bécs, Mariahilferstrasse Nro. 38.

császárlag, királyilag kizárólagosan szabadalmazott

PURITAS.

Hajfijító-tej.

A Puritas nem hajfesték, hanem tejzerű folyadék, mely majdnem azon csodálatos hatással bír, hogy a fehér haját megfijítja, az-az lassankint még pedig legkésőbb tizen-négy nap alatt ama szint visszaadja, melylyel eredetileg bírt.

Egy palack „Puritas” ára 2 frt (elküldésnél 20 kr. költség).
Hóvirág. Egyetlen sejtősezer sem veranyezhet kitűnőség és jó hatásra a „hóvirággal”. Olajja üdítő alkarcézekből előállítva, eltávolít ezen szer rövid idő alatt szeplőt, májfoltokat, büratkákat, bőrpattanásokat stb. és az arczbőrnek fénylő fehérséget, üde és finomságot kölcsönöz. Legjobb védősezer az őszi és téli zord levegő behatása ellen, azért nélkülözhetetlen női szépitősezer különösen a farsangban, ára 1 forint.

Bécsi pipere rispor. Szent-György virág, fehér és róza színben, a bőrön tartós és lát-batlan, jóságára a legkitűnőbb minőségű. A rizport leginkább a folyékony szent-györgy-virág használata után ajánljuk, mi az arczszínek feltűnő gyengéd finomságot kölcsönöz. Egy doboz ára 60 krajczár.

Brillantine az egyedüli szer a szakál szépitése és puhán t rtására, minden zsíroság hátra-hagyása nélkül, ára egy palacknak 80 kr.

Helmine szarvasmarha-hajkenőcs orvosi utasítás szerint készítve, a haj szépitésre és fenn-tartására, megóv a hajhullási korpaképződéstől és erősíti a hajbőrt; ára egy nagy tégelynek 1 frt 50 kr.

Díó-olaj zöld díóhéjból gondosan készítve, azon kitűnő tulajdonsággal, hogy a fehér, ősz és vörös hajnak egy természetesnek látszó sötét színt kölcsönöz, ára egy nagy palacknak 1 frt.

La Jeune igen jeles szakál-növesztő, melylyel a szakált igen szép fekete, barna, vagy sző-kére lehet festeni. Fekete vagy sötétbarna hajnál a La Jeune igen czél szerint alkalmazható, ára egy levélkének a hozzá tartozóval 3 frt.

Urania (hajszesz) kitűnő hatással a haj és hajbőrre, a kigőzölést elősegíti, megőrzi a korpa képződéstől és fehérségtől, előmozdítja a hajnövést különösen látható betegségek ellen, u. m. typhus, himlő, gyermekgy. stb., ára egy nagy palacknak 1 frt 50 kr.

Hippokrene, gyermekei szájvíz rozsa szag elárvoltására, rendkívül jótéte és üdítő hatással, ára egy palacknak 1 frt 20 kr.

Raktárak: Kolozsvárt: **VALENTINI** gyógyszerész Redoute soron Gyula-Fehérvárt: **Csikó Kristóf** urná.

FERENCI IGNÁC

Kolozsvárt, főtér 25. sz.

ajánlja dúsán ellátott

kész férfi, női- és gyermek cipők

raktárát,

Legujab nagy választékban, pontos szolgálat és jutányos árak mellett.

Mindennemü megrendelések legrövidebb idő alatt teljesítetnek.

T. cz. vidéki megrendelők részére mérték cipő, vagy számszerint azonnal teljesítetnek. (413—10) (47—50)

Csász. kir. oszt. szabadalommal

porosz királyi miniszteri jóváhagyással.

Dr. Borchardt

illatos növény-zsappana

a testbőr szépitésére és jobbitására, elismert hatékonyságú minden bőrkütiéselnél, eredeti csomagolásában bepecsételve 42 kr.

Dr. Koch növényenkorkál, ismert jelessegi háztész hűtés, rekoldítás, nyálkásodás és torokkarcolásnál stb. 70 és 75 kros eredeti dobozokban.

Dr. Béringuer fő-gyökér-hajolaja a haj és szakáll sürítésére és fentartására, 1 palack ára 1 frt o. é.

Dr. Béringuer növényi hajfestőseze, való-dian test fekete, barna és szőke színre; telje-sen fölserelve köfével és csészével 5 frt.

Dr. Béringuer zamatos koronaszese, értekes illat- és musóvíz, mely az életsezerket erősíti és tidíti; eredeti palackokban ára 1 frt. 25 kr. és 75 kr.

Dr. Lindes tanár növényi ruacs-kenőse, a haj fényt és ruganyosságát fokozza és egy-sezersmind az oldalhaj összetartására is alkal-mas; eredeti darabokban 50 kr.

Valamennyi fentebbi czikk, mint feltűnő tulajdonságuk által elcsodálatosan bebizonyult tár-gyak valódságukért jótállással kizárólagosan kaphatók: Kolozsvárt: **WOLFF J.** BIRÓ JÁNOS gyógyszerésznél; és **DIETRICH SAMU** kereskedésben. Valamint: Besztercebány: **Beischer Rudolf**, Köln Frigyes. Brassó-ban: **Jekelius Fark**, és **Schuster Carl** L. gyógyszerészeknél. Földvár: **Nadhera Pál**, Kézdi-Vásárhelyt: **Fe-ban**: **Jekelius Fark**, és **Schuster Carl** L. gyógyszerészeknél. Földvár: **Nadhera Pál**, Kézdi-Vásárhelyt: **Fe-ban**: **Jekelius Fark**, és **Schuster Carl** L. gyógyszerészeknél. Földvár: **Nadhera Pál**, Kézdi-Vásárhelyt: **Fe-ban**: **Jekelius Fark**, és **Schuster Carl** L. gyógyszerészeknél.

Övünk:

hamisításoktól,

nevezetesen dr. Snin de Boutemard fog-

pépe és dr. Borchardt növény-zsappana hamisításától, melyek különféle,

a t. cz. közönség ráseidésére számított elnevezések alatt hamisított álta-

hozatnak forgalomba. Több hamisított és elárusított írt már el a tör-

vényselek igen árdevény pénzbüntetésre.

(174)

(9—20)

REIMOND és TÁRSA Berlinben,

cs. kir. szabadalmak tulajdonosai

és gyárosok.

Megjelent és Kolozsvárt

STEIN JÁNOS

m. k. egyetemi könyvkiadó s könyv- és zeneműárusnál
kapható:

ERDÉLY s különösen a székelyföld

közgazdasági jelene és jövője

az erdélyi gazd.egylet egy tagjától. Ára 40 kr.

Postán küldve 45 kr.

hogyha az ára postautalványban küldetik.

Az emberirtó.

Egy család története.

Regény két kötetben. Irta ZOLA EMIL.

Francziából fordította NYÁRY LÁSZLÓ. Ára 2 frt 60 kr.

Rab Ráby.

Regény. JÓKAI MÓR-tól.

Rajzokkal és a szerző arcképével. Három kötet ára 5 frt.

Megjelent és Kolozsvárt

STEIN JÁNOS

m. k. egyetemi könyvkiadó s könyv- és zeneműárusnál
kapható:

Boccaccio. Vig opera Suppé-től. Teljes zongora kivonat, énekhangra zongora kísérettel. 6 frt 30 kr.

Boccaccio. Vig opera Suppé-től. Teljes zongora kivonat, 2 kézre. 2 frt 70 kr.

Boccaccio. Potpourri. I. Zongorára. 1 frt 50 kr.

Boccaccio. Potpourri. II. Zongorára. 1 frt 50 kr.

Boccaccio. Könnyű Potpourri. Zongorára. 78 kr.

Boccaccio. Keringő. Zongorára. 1 frt.

Boccaccio. Francia négyes. Zongorára. 75 kr.

Boccaccio. Fiametta-Polka-Mazurka. Zongorára. 60 kr.

Boccaccio. Szerelmi kaland. Polka. Zongorára. 60 kr.

Boccaccio. Florentiner-Gyors-Polka. Zongorára. 60 kr.

Boccaccio. Induló. Zongorára. 60 kr.

Morilla. Operette Hopptól. Potpourri zongorára. 1 frt 50 kr.

Morilla. Nyitány. Zongorára. 90 kr.

Uj és jeles zeneművek legnagyobb raktára
Kolozsvárt:

Stein János

zeneműkereskedése.

Zeneműjegyzékek ingyen és bérmentve.